

Sygn. akt: X C 1191/20 upr

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 grudnia 2020 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu X Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodnicząca: SSR Jolanta Sikorska

Protokolant: -----

po rozpoznaniu w dniu 7 grudnia 2020 r. w Toruniu na posiedzeniu niejawnym sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. w P. przeciwko J. U. o zapłatę;

I. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2.454,- zł (dwa tysiące czterysta pięćdziesiąt cztery zł) z odsetkami umownymi w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 27 listopada 2019 do dnia zapłaty;

II. nie obciąża pozwanej kosztami postępowania poniesionymi w sprawie przez powoda.

Sygn. akt X C 1191/20

UZASADNIENIE

Pozwem z 13 lutego 2020 (...) sp. z o. o. w P. wniosła o zasądzenie na swoją rzecz od J. U. kwoty 3.204,- zł z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie liczonymi począwszy od 27 listopada 2019 do dnia zapłaty. Powodowa spółka nabyła od (...) sp. z o. o. w W. wierzytelność należną zbywcy od J. U.. Spółka (...) prowadzi działalność handlową pod nazwą M. M. i udziela krótkoterminowych pożyczek konsumentom. W dniu 21 sierpnia 2017 J. U. za pomocą środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość zawarła ze zbywcą wierzytelności ramową umowę pożyczki nr (...), która przewidywała możliwość zawierania przez strony umowy dalszych umów pożyczki. J. U. wniosła o zwarcie w oparciu o umowę ramową pożyczki w kwocie 2.500,- zł. Spółka (...) po dokonaniu weryfikacji zdolności kredytowej J. U., na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim przyznała J. U. wnioskowaną pożyczkę i zawarła z nią umowę pożyczki na wnioskowaną sumę. J. U. zobowiązała się zawrócić 2.500,- zł tytułem zwrotu pożyczki, 784,43 zł tytułem prowizji za udzielenie i obsługę pożyczki w terminie do 26 listopada 2019 czyli po dwóch miesiącach. Strony ustaliły w umowie wysokość odsetek od pożyczonej sumy na poziomie odsetek maksymalnych za opóźnienie. Biorąc pożyczkę została poinformowana o prawie odstąpienia od umowy w terminie 14 dni, jednak nie skorzystała z tego uprawnienia. P. koszty udzielenia pożyczki nie przekroczyły maksymalnej ich wysokości określonej w art. 36 a ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim. Spółka (...) wywiązała się z zawartej umowy w sposób prawidłowy a jakość świadczonych usług na żadnym etapie nie budziła zastrzeżeń biorącej pożyczkę. W określonym w umowie terminie J. U. nie spłaciła swego zobowiązania a wezwania do zapłaty (listy, maile, telefony i smsy) pozostały bez odpowiedzi. Roszczenie dochodzone pozwem stało się wymagalne dopiero 26 listopada 2019 a zatem w chwili złożenia pozwu nie było przedawnione.

Nakazem zapłaty z 7 maja 2020 wydanym w postępowaniu upominawczym tutejszy sąd uwzględnił powództwo w całości i obciążył pozwaną kosztami postępowania.

Pozwana J. U. reprezentowana przez fachowego pełnomocnika złożyła w terminie sprzeciw od doręczonego jej nakazu, wnosząc o oddalenie powództwa i koszty na swoją rzecz. Wyjaśniła, że swoje zobowiązanie wynikające z umowy będącej przedmiotem postępowania częściowo uregulowała, na dowód czego przedłożyła wpłaty na łączną kwotę 360 zł : 27. XI. 2019 – 100,- zł; 16. I. 2020 – 50,- zł; 14. II. 2020 – 50,- zł; 16. III. 2020 – 50,- zł; 20. IV. 2020 – 50,- zł;

19. V. 2020 – 30,- zł i 16. VI. 2020 – 50,- zł. Wskazała także, że zwracała się o prolongatę spłaty zadłużenia, co jej zdaniem czyni żądanie powoda co najmniej przedwczesnym.

Strona powodowa w odpowiedzi na sprzeciw w piśmie z 11 sierpnia 2020 wskazała, że najistotniejszym w sprawie jest to, że na konto pozwanej przelano ustaloną w umowie sumę a pozwana nigdy jej podmiotowi udzielającemu pożyczki lub jego następcy prawnemu nie zwróciła. Z ostrożności procesowej pełnomocnik powódki wskazał bezpodstawne wzbogacenie jako podstawę żądania pozwu z racji zubożenia po stronie podmiotu pożyczki udzielającego.

Pozwana po zapoznaniu się z dowodami przedłożonymi przez stronę powodową, wezwana prawidłowo do zajęcia ostatecznego stanowiska w sprawie, nie uczyniła zadość zobowiązaniu.

Sąd ustalił co następuje :

W dniu 21 sierpnia 2017 J. U. za pomocą środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość zawarła z (...) sp. z o.o. w W. ramową umowę pożyczki nr (...), która przewidywała możliwość zawierania przez strony umów o konkretne pożyczki. Umowa ramowa przewidywała utworzenie dla biorącej pożyczkę konta internetowego oraz określała chwilę zawarcia umowy na moment uznania rachunku bankowego biorącej pożyczkę kwotą wnioskowanej przez nią pożyczki (dowód : umowa ramowa k. 17 – 21).

W dniu 26 września 2019 J. U. zawnioskowała o zwarcie umowy pożyczki w kwocie 2.500,- zł. Spółka (...) po dokonaniu weryfikacji zdolności kredytowej J. U., na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim przyznała J. U. wnioskowaną pożyczkę i zawarła z nią na warunkach określonych w umowie ramowej umowę pożyczki ratalnej nr (...) na wnioskowaną sumę. J. U. zobowiązała się zawrócić **2.500,- zł tytułem zwrotu pożyczki, 784,43 zł tytułem prowizji** za udzielenie i obsługę pożyczki w terminie do 26 listopada 2019 czyli po **61 dniach**. Strony ustaliły w umowie wysokość odsetek od pożyczzonej sumy na poziomie odsetek maksymalnych za opóźnienie. Biorąca pożyczkę została poinformowana o prawie odstąpienia od umowy w terminie 14 dni. Umowa została zawarta za pośrednictwem środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Na rachunek bankowy J. U. spółka (...) przelała sumę 2.500,- zł. (dowód : umowa pożyczki k. 6, harmonogram jej spłaty i warunki pożyczki k. 7 oraz formularz informacyjny dla klienta k. 8 – 16).

J. U. częściowo uregulowała swoje zobowiązanie : dokonała wpłat na łączną kwotę 360 zł : 27. XI. 2019 – 100,- zł; 16. I. 2020 - 50,- zł; 14. II. 2020 – 50,- zł; 16. III. 2020 – 50,- zł; 20. IV. 2020 – 50,- zł; 19. V. 2020 – 30,- zł i 16. VI. 2020 – 50,- zł (bezsporne – dowody wpłat k. 46 – 52).

Strona powodowa, powziawszy informację o uregulowaniu zobowiązania przez pozwaną do kwoty 360,- zł (doręczony sprzeciw), **nie zaprzeczyła spłacie ale też nie cofnęła powództwa w tym zakresie (pismo z 11 sierpnia 2020)**.

Spółka (...) zbyła swoją wierzytelność wobec pozwanej na rzecz powódki (dowód : umowa przelewu wraz z wykazem wierzytelności k. 26 – 29).

Sąd zważył, co następuje:

Dokumenty, z których przeprowadzono dowód, stanowiły wiarygodny środek dowodowy, gdyż ich rzetelność i autentyczność w ocenie Sądu nie zostały w toku procesu skutecznie podważone.

Z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wynika, iż zważywszy na charakter i znaczenie interesu publicznego, jaki stanowi ochrona konsumentów znajdujących się w słabszej pozycji względem przedsiębiorców, dyrektywa 93/13 WE (nieuczciwe warunki w umowach konsumenckich), zobowiązuje państwa członkowskie, co wynika z jej art. 7 ust. 1 w zw. z jej motywem dwudziestym czwartym, do zapewnienia stosownych i skutecznych środków „mających na celu zapobieganie stałemu stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach zawieranych przez sprzedawców i dostawców z konsumentami (wyrok z dnia 21 grudnia 2016 r., G. N. i in., C-154/15, C-307/15 i C-308/15, EU:C:2016:980, pkt 56 i przytoczone tam orzecznictwo). W tym celu do sądu krajowego należy wyłącznie

i jedynie wykluczenie stosowania nieuczciwego warunku umownego, tak aby nie mógł on wywoływać wiążącego skutku wobec konsumenta, przy czym sąd ów nie jest uprawniony do zmiany treści tego warunku (wyrok z dnia 21 grudnia 2016 r., G. N. i in., C-154/15, C-307/15 i C-308/15, EU:C:2016:980, pkt 57 i przytoczone tam orzecznictwo). Z utrwalonego orzecznictwa Trybunału wynika również, że sąd krajowy jest zobowiązany podjąć z urzędu czynności dochodzeniowe w celu ustalenia, czy postanowienie umowne zamieszczone w umowie, która jest przedmiotem toczącego się przed nim sporu i która została zawarta między przedsiębiorcą a konsumentem, jest objęte zakresem stosowania dyrektywy, a jeżeli tak – zobowiązany jest z urzędu zbadać, czy postanowienie to ewentualnie ma nieuczciwy charakter (wyroki: z dnia 9 listopada 2010 r., V. L., C#137/08, EU:C:2010:659, pkt 56; z dnia 14 czerwca 2012 r., B. E. de C., C#618/10, EU:C:2012:349, pkt 44; z dnia 21 lutego 2013 r., (...) Bank, C#472/11, EU:C:2013:88, pkt 24). Przy braku skutecznej kontroli potencjalnie nieuczciwego charakteru warunków danej umowy nie można bowiem zagwarantować przestrzegania praw przyznanych w drodze dyrektywy 93/13 (wyrok z dnia 13 września 2018 r., (...) Polska, C#176/17, EU:C:2018:711, pkt 62i przytoczone tam orzecznictwo).

Mając na uwadze powyższe sąd doszedł do wniosku, że naliczone w umowie dodatkowe koszty budzą poważne wątpliwości w świetle przepisów o zobowiązaniach umownych i ochronie konsumenta przed niedozwolonymi klauzulami umownymi. Zgodnie bowiem z treścią art. 385¹§1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy; nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Kwota pożyczki wyniosła 2.500,- zł, pożyczka została udzielona tylko na 612 dni natomiast wynagrodzenie prowizyjne – 750,- zł, co statuowało (...) na zawrotnym poziomie **818, 27 %**.

Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 czerwca 2004 (I CK 635/03) pojęcie „głównych świadczeń stron” należy interpretować raczej wąsko, w nawiązaniu do elementów przedmiotowo istotnych umowy. Opłata z tytułu prowizji (...) z całą pewnością nie należy do istoty umowy pożyczki. Nie może podlegać również dyskusji, iż postanowienia umowne dotyczące tychże kosztów nie zostały indywidualnie uzgodnione ze stroną pozwaną. Są one częścią standardowej umowy, którą strona powodowa stosuje do wszystkich klientów. Nie podlegają one negocjacji z uwagi choćby na sposób zawierania umowy. Powód w umowie nie wskazał w jaki sposób została wyliczona opłata prowizyjna, jest ona podana kwotowo, bez wskazania składników i wyliczenia co składa się na całkowity koszt tej opłaty. Zastrzeżenie w umowie na niekorzyść klienta dodatkowych opłat w łącznej wysokości windującej (...) do poziomu ponad 818 %, bez jakiegokolwiek związku z jej rzeczywistymi kosztami, rażąco narusza interes konsumenta i dobre obyczaje. A zatem po myśli art. 385¹§1 k.c. postanowienia te pozwanego – jako konsumenta nie wiążą.

Ustalenie kosztów pożyczki w oderwaniu od rzeczywiście poniesionych kosztów, stanowi dla pożyczkodawcy dodatkowe i nieuprawnione źródło dochodu. W ocenie Sądu ustanowienie opłat w sposób jak to zrobiono w niniejszej sprawie służy obejściu przepisów o odsetkach maksymalnych. Stanowi w istocie rzeczy próbę ukrycia rzeczywistego oprocentowania pożyczki. Gdyby więc nawet przyjąć, że zastrzeżenia umowne dotyczą opłat nie stanowią klauzul niedozwolonych, to i tak należy uznać je za nieważne w oparciu o art. 58 §1 i 3 k.c.

Powódka domagała się zasądzenia na swoją rzecz niespłaconej przez pozwaną kwoty 3.203,96, obejmującej także wspomnianą wyżej prowizję. Mimo spłaty przez pozwaną kwoty 360,- zł, nie cofnęła w tym zakresie powództwa. W tej sytuacji sąd zasądził od pozwanej na rzecz powódki tylko sumę 2.454,- zł obejmującą roszczenie dochodzone pozwem pomniejszone o nienależną ze względów wyżej wskazanych prowizję. Skoro obciążenie pozwanej kosztami dodatkowymi, których ustalenie było sprzeczne z dobrymi obyczajami jest niedopuszczalne, od kwoty dochodzonej przez powódkę należy odjąć kwotę odpowiadającą wysokości nienależnej prowizji. **Wskazana suma winna jednak zostać pomniejszona jeszcze o 360,- zł zapłacone przez pozwaną, czemu powód nie zaprzeczył, co uszło jednak uwadze sądu.** W pozostałym zakresie roszczenie pozwu winno zostać oddalone, o czym także omyłkowo nie orzeczono (winno być oddalone ponad kwotę 2.094 zł), co jednak sąd konwalidował orzeczeniem uzupełniającym.

Powódka wygrała proces w 65 %, jednakże z uwagi na sytuację finansową pozwanej (opisywaną we wniosku o prolongatę płatności oraz w sprzeciwie), sąd nie obciążył pozwanej kosztami procesu strony przeciwnej w żadnej części.